

Prot. N. 00077/16

T Curia Generalis
Fratrum Minorum
Capuccinorum

W KIERUNKU RATIO FORMATIONIS

KOCHANI BRACIA,
NIECH PAN OBDARZY WAS SWOIM POKOJEM!

Jeśli chcesz być doskonały, idź, sprzedaj
wszystko co masz i rozdaj ubogim, a
potem przyjdź i pójdz za Mną (Mt 11,21)

I. PREZENTACJA

1. 4 października 2013 r. Kongregacja Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego zatwierdziła odnowiony tekst naszych Konstytucji. Stanowiło to kulminujący akt intensywnej i twórczej pracy, którą cały Zakon wykonał w ubiegłym sześcioleciu. Niewiele ponad dwa tygodnie temu opublikowaliśmy 74 propozycji sformułowanych przez VIII RPZ poświęconą Łasce pracy; również one stanowią efekt wspólnej refleksji przeprowadzonej na przestrzeni pierwszych trzech lat obecnego sześciolecia. Właśnie dzisiaj, w dniu, kiedy kończy się rok poświęcony Życiu Konsekwowanemu, rozpoczynamy pracę nad kolejnym ważnym zadaniem wspomnianym już w Liście Programowym: to wypracowanie Ratio Formationis (RF).

2. Nie trudno się domyślić, że elementem łączącym te trzy bardzo ważne momenty jest nasza charyzmatyczna tożsamość. Z jednej strony, ponowne odczytanie Konstytucji pomogło nam w zdobyciu głębszej świadomości naszej własnej tożsamości, z drugiej natomiast strony VIII RPZ skłania nas do przemieniania naszej pracy tak, aby coraz bardziej ukazywała ona naszą tożsamość braci mniejszych. Jestem przekonany, że studium i opracowywanie RF pomogą nam w jeszcze większym umocnieniu naszej autentycznej tożsamości charyzmatycznej, nie tracąc z pola widzenia różnorodności kontekstów kulturowych,

w których jako bracia kapucyni dzisiaj żyjemy.

3. Formacja była jednym z centralnych tematów mojego zainteresowania, jako ministra generalnego, w animowaniu Zakonu. Na początku ubiegłego sześciolecia, wraz z całą Radą Generalną, postawiliśmy sobie pytanie: „Czego nasz Zakon potrzebuje w tej chwili najbardziej?” Odpowiedź była jednogłówna: „formacji”. Dzisiaj, bez cienia wątpliwości, moja odpowiedź byłaby identyczna. Na przestrzeni całego tego czasu napisałem pięć listów: Rozpalmy płomień naszego charyzmatu! (2008), na temat formacji początkowej; Misja w sercu Zakonu (2009); Wstań i chodź! (2010), na temat formacji permanentnej; Tożsamość i przynależność (2014); oraz Nieodzowny dar braci zakonnych dla naszej wspólnoty (2015), z okazji rocznic urodzin św. Feliksa z Cantalice i św. Feliksa z Nikozji. W tych listach dzieliłem się z wami moimi doświadczeniami, moimi niepokojami, pragnieniami i dążeniami.

II. BEZ FORMACJI NIE MA PRZYSZŁOŚCI

4. Szybkość zmian społecznych i kulturowych stanowi jedną z głównych cech naszego czasu. Zmieniają się sposoby pojmowania relacji,

pracy, komunikacji, czasu, przestrzeni... Są to zmiany bardzo głębokie, domagające się od nas odpowiedniego rozeznania i nowych umiejętności; nie jest to możliwe bez zaktualizowanej i wymagającej formacji, która nas uzdolni do przeżywania w pełni naszej zakonnej konsekracji, a w konsekwencji, naszej posługi dla Kościoła i dla świata.

5. Czy tego chcemy czy też nie, należymy do tzw. społeczeństwa płynnego, charakteryzującego się między innymi potrzebą bezpośredniego zaspokojenia, myślowym relatywizmem, przejściowymi i przelotnymi relacjami. W naszym życiu jest również miejsce na indywidualizm, konsumpcjonizm i znudzenie, które powoli erodują naszą tożsamość i nasze poczucie przynależności.

6. Zadaniem nas wszystkich jest: czuwanie, ochrona i umacnianie istotnych elementów naszej wspólnej tożsamości. We wszystkich moich dotychczasowych listach podkreślałem pierwszeństwo, jakie winniśmy przyznawać życiu braterskiemu: tylko życie bogate w dojrzałe relacje może stawić czoła nowotworowi indywidualizmu. Osłabienie sensu naszego życia jako konsekrowanych i braci często prowadzi do konsumpcjonizmu, który w końcu pozbawia nas radości i wolności, tak charakterystycznych dla naszego charyzmatu. Wciąż na nowo powraca konieczność podejmowania wysiłków w poszukiwaniu tego, co najistotniejsze - w poszukiwaniu, które bez wątplenia domaga się spotkania z Panem Jezusem w ciszy (kontemplacja) i spotkania z ubogim (małość). Moi kochani bracia, to w kontemplacji rodzą się owoce współczucia i właśnie tam możemy na nowo odzyskać sens naszego życia.

7. Duch reformy jest jednym z charakterystycznych znaków tożsamości kapucyńskiej reformy, który przełożył się na egzystencjalną postawę nieustannej odnowy. Właśnie w niej odnajdujemy fundament naszego projektu formacji permanentnej, którego celem nie jest nic innego jak konsekracja Bogu, harmonizująca i integrująca w sobie wszystkie nasze relacje. Powinniśmy lepiej zgłębić teologię konsekracji: całkowite, radosne i bezinteresowne oddanie się Bogu na wzór Jezusa. Nigdy nie zaprzestanę podkreślania - jak to już uczyniłem w liście o nieodzownym darze braci zakonnych dla Zakonu - że życie konsekrowane jest życiem pełnym, któremu nic nie brakuje. Życie służy tylko po to, aby je darować. Nasz brat Franciszek przestrzega nas zawsze przed pokusą przywłaszczania sobie zarówno osób jak i rzeczy, przypominając jednocześnie, że każdy dar powinien być zwrócony Dawcy wszystkich darów.

8. W skierowanym do całego Zakonu Liście na temat formacji początkowej, Rozpalmy płomień

naszego charyzmatu, wiele miejsca poświęciłem wyjaśnieniu, w jaki sposób termin inicjacja wskazuje na to, że w procesie formacji główne akcenty powinny padać na stopniowy przekaz i przyswojenie podstawowych dla naszego sposobu życia wartości i postaw. Mam nadzieję - i to napawa mnie radością - że nasza RF poświęci jeszcze więcej uwagi i przyzna więcej znaczenia praktyce inicjacji jako elementowi integrującemu różne etapy formacji. Należy jeszcze bardziej podkreślić znaczenie towarzyszenia, należącego nieodłącznie do procesu inicjacji, zapewniającego integrację wszystkich etapów procesu formacyjnego i pozwalającego na uniknięcie niebezpieczeństwa fragmentaryzacji. Korzystam tutaj z okazji, aby przypomnieć, że odniesieniem do wszystkich i poszczególnych etapów formacji jest konsekracja zakonna a nie święcenia kapłańskie.

III. NASZA RATIO FORMATIONIS

9. Czas możliwości. Najlepszym czasem jest zawsze chwila obecna. Właśnie teraz, gdy już dysponujemy odnowioną wersją Konstytucji, prace nad RF dają nam możliwość wzięcia ich znowu do ręki. Konstytucje są bezdyskusyjnym punktem odniesienia. Formacja jest zadaniem, które dotyczy wszystkich braci. Dzielenie się doświadczeniem i refleksją, wspólne przemyślenia i dialog powinny być wspierane przez klimat komunii w naszych wspólnotach. Posłużmy się narzędziami, jakie daje nam kapituła domowa. Skorzystajmy z tej możliwości, aby zweryfikować wartości, które ślubujemy oraz sposób, w jaki je przekazujemy, jak działa formacja w okręgach zakonnych, jak funkcjonuje nasz własny proces ludzkiego i duchowego wzrostu, co powinniśmy zachować, a co należałoby zmienić w naszych strukturach i modelach formacyjnych.

10. Motywować, animować i towarzyszyć. Wielu braci mówi mi, że są już zmęczeni teoretycznymi dokumentami, które, bez czytania, odkłada się na półki naszych klasztornych bibliotek. Jedynym sposobem na uniknięcie tej sytuacji jest próba, za pomocą wszystkich dostępnych środków, zaangażowania jak największej liczby braci w uczestniczenie w tym procesie. Międzynarodowa Rada Formacji już od kilku lat pracuje nad RF i to jej członkowie, wspólnie z przewodniczącymi konferencji, ministrami prowincjalnymi, kustoszami i gwardianami są pierwszymi odpowiedzialnymi za animację. Nasze Konstytucje w n. 25,8 podkreślają znaczenie i konieczność tego, aby każdy okręg zakonne posiadał własny sekretariat formacji. Proszę przełożonych wyższych o sprawdzenie, czy taki organ w ich

okręgach faktycznie istnieje, i o wspieranie go dla dobra formacji. Do prowincjalnych sekretariatów formacji należy animowanie gwardianów wspólnot domowych, a szczególnie tych odpowiedzialnych za domy formacyjne. Tajemnica polega na utrzymaniu przepływu informacji w tym łańcuchu animacji. Dzisiaj, bardziej niż kiedykolwiek, chodzi jedynie o dobrą wolę. Mamy do dyspozycji wszystkie współcześnie środki komunikacji.

11. Dokąd zdążamy. Potrzebujemy wspólnej struktury odniesienia, która by wzmocniła przekaz charyzmatycznych wartości podczas procesu formacyjnego, a jednocześnie, by sprzyjała kreatywności i elastyczności w momencie wcielania tych wartości w różnych kontekstach kulturowych. Mam nadzieję, że wysiłek włożony w opracowanie RF będzie świeżym impulsem i uaktualni procesy formacyjne w każdym okręgu zakonnym, przyczyniając się do stworzenia nowej kultury formacji w naszym Zakonie. Od nas zależy, aby to wszystko nie pozostało jedynie na etapie pięknej teorii. Jak już to wcześniej podkreślałem, ostatecznym celem każdego naszego procesu formacji jest konsekracja: danie tego wszystkiego, co otrzymaliśmy, bez zachowywania niczego dla siebie; probierzem tego jest zawsze nasza osobista dyspozycyjność. Nie zapominajmy: być kapucynem oznacza gotowość do pójścia tam, gdzie nikt inny nie chce pójść. To jest nasza meta.

12. Pierwszy krok: wysłanie kwestionariusza. Do niniejszego listu dołączony jest kwestionariusz. Jest to narzędzie bardzo proste, ułatwiające refleksję i uczestnictwo, nie tylko na płaszczyźnie osobistej, lecz także na tej wspólnotowej. Po przekazaniu kwestionariusza każdemu bratu, proponujemy zorganizowanie spotkania braterskiego, na przykład kapituły domowej, aby podzielić się własnymi doświadczeniami i refleksjami odnośnie do formacji. Gwardiani powinni zebrać wypełnione kwestionariusze i, w zamkniętej kopercie, przesłać je do prowincjalnych sekretarzy

formacji, do których należy zweryfikowanie i ocenienie kwestionariusza oraz przekazanie go do brata należącego, z ramienia danej konferencji, do Międzynarodowej Rady Formacji. Radni ci z kolei dokonają syntezy i przekażą ją Generalnemu Sekretariatowi Formacji w Kurii Generalnej. GSF następnie sporządzi ostateczną syntezę wyników nadesłanych z konferencji i wskaże kolejne kroki, jakie trzeba będzie podjąć.

13. Kalendarz

Rok 2016

2 lutego: Światowy Dzień Życia Konsekrowanego: rozesłanie kwestionariusza.

- do 27 marca: wysłanie głosów zebranych we wspólnotach domowych do prowincjalnego Sekretariatu Formacji.

- do 1 maja: wysłanie syntezy zebranych głosów do odpowiedniego radnego z międzynarodowej Rady Formacji.

- do 1 czerwca: przesłanie wyników kwestionariusza do Generalnego Sekretariatu Formacji w Kurii Generalnej.

27 marca: Święta Paschalne: rozesłanie projektu pierwszego rozdziału RF.

4 października: Uroczystość św. Franciszka z Asyżu: rozesłanie projektu drugiego rozdziału RF.

Rok 2017

24 czerwca: Uroczystość Narodzenia św. Jana Chrzciciela: rozesłanie projektu trzeciego rozdziału RF.

Załączniki będą dyskutowane na spotkaniach kontynentalnych.

Rok 2018

Od stycznia do czerwca: praca nad końcową redakcją dokumentu.

Sierpień: przedstawienie ostatecznej wersji Kapituły Generalnej Zakonu.

teraźniejszość z pasją i na przyszłość z nadzieją. Na wzór naszego Ojca św. Franciszka, modelu dla wszystkich Braci Mniejszych, jesteśmy wezwani do bycia świadkami autentycznej radości i prorokami miłosierdzia wszędzie tam, gdzie się znajdujemy.

16. Niech Maryja, Matka i Uczennica, błogosławiona ponieważ słuchała Słowa i wprowadzała je w życie, towarzyszy nam w naśladowaniu Jezusa, naszego jedynego Mistrza.

IV. ZAKOŃCZENIE

14. Zachęcam was, bracia, do życia ze wszystkich sił pięknem i pełnią naszego charyzmatu, którego sercem zawsze jest Ewangelia: cisza i spotkania, czułość i cierpienie, smutek i radość, słabość i miłosierdzie, upadki i nadzieja, Królestwo i jego „utopia”... Wszystko jest łaską. Wszystko jest Ewangelią.

15. Na koniec tego roku poświęconego życiu konsekrowanemu, jak przypominał nam o tym Papież Franciszek w liście apostolskim skierowanym do wszystkich konsekrowanych, powinniśmy nadal spoglądać na przeszłość z wdzięcznością, na

Brat Mauro Jöhri
Minister generalny OFM Cap

Rzym, 2 lutego 2016
Światowy Dzień Życia Konsekrowanego

W KIERUNKU
RATIO FORMATIONIS